

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Peccatis Et Gratia, Fide, Spe, Et Charitate

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Disputatio VIII. De Natura Entis supernaturali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82969](#)

TRACTATUS V.

De Ente Supernaturali.

Radicatum Genericum est gratia, quod sit donum supernaturale. Fides, Spes, & Charitas, pro Genere dicunt, quod sunt virtus supernaturalis, secundum quod in Theologia explicantur. In Materia Prima Partis, est locus tractandi de supernaturalitate Visionis, hinc erit neceſſe penſiculatiū prosequi hanc materiam, ut pote eam, cuius difficultas redit in tot tractatibus. Ceterum si cuiquam mens esset secundum totam suam latitudinem tractare de Ente supernaturali, posset omnes fermè materias totius Theologiae hoc titulo comprehendere: Nam præmissa in communi notitia supernaturalitatis, posset discurrere de causa supernaturalium, Deo, ejus essentia, attributis, scientia &c. Posset item descendere ad species entis supernaturalis, dividendo illas in species entis supernaturalis, quasdam quidem intentionales, & alias non intentionales seu physicas. Rursus dividendo species entis supernaturalis intentionales evidentiam includentes, & evidentiam excludentes, sub priori ageret de Visione, amore in Patria, Beatitudine, noscibilibus in Deo. Item de iis ad quae vi suā naturali non potest attingere intellectus, ut de Trinitate, Procesionibus &c. sub posteriori titulo ageret de Fide, Spe, & Charitate, aliusque virtutibus via. Accedendo autem ad species entis supernaturalis non intentionales, sed simpliciter physicas; divideret easdem in species entis supernaturalis substantiales, tractaretque de unione Hypostatica, ejus principiis. Necessitate, Proprietatibus, Decretis; & in species entis supernaturalis accidentales, quales sunt. Lumen gloriae, species impressa Dei, habitus supernaturales, existentia Christi in Eucharistia, &c. Item de specie entis accidentalī, quae est gratia. Tractaret rursus de modo acquirendi supernaturalia, ubi de Merito, Sacramentis &c. Rursus de subjecto gratia; ubi ageret de Angelis & hominibus, descendendoque ad opposita enti supernaturali, tractaret de peccatis, eorum speciebus, pœna, &c. Sed talem hic Tractatum non est mens instituere. Unde nonnisi rationes communes supernaturalitatis expendemus, & eas difficultates, quae specialem sibi alium locum non vendicant.

DISPUTATIO VIII.

De Natura Entis Supernaturalis.

Primum tractandum erit de Natura Entis Supernaturalis. Sit

QUÆSTIO I.

Quid est Ens Supernaturale per alios?

Sunt aliqua h̄ic vocabula attingenda. Nempe, transnaturale, præternaturale, vel inna-

turale, Contranaturale, vel Supernaturale. Termino transnaturale tititur Aristot. & hoc nomine vocat Metaphysicam, ēam scilicet Philosophiae partem, quæ agit non de objecto ex motu & quiete naturali intētoscibili, sed se-

(Y) cundum

Tractatus V.

254

secundum altiores rationes & formalitates. Præternaturale autem vel innaturale est, quod non est secundum ordinarium cursum rerum, v. g. innaturale est homini habere 6. digitos in una manu. Connaturale illud, quod fit contra exigentiam, inclinationem, & debitum naturæ, ut v. g. lapidem sursum ascendere. Aliud denique Supernaturale, quod est materia hujus tractationis.

1. CLASSIS AUCTORUM Explicat supernaturalitatem per varios respectus ad Deum. 1. *Aliqui* supernaturalitatem dicunt consistere in ordine ad Deum, prout est actus purus, hoc enim solo ordine, Naturæ ordinem, qui est potentialitati immersus, superat, & hæc sententia est Albertini. 2. *Alii* dicunt, illa esse supernaturalia, quæ participant divinam essentiam & ejus attributa in se, naturalia vero quæ participant in alio. 3. *Aliqui dicunt*, illa esse naturalia, quæ respiciunt Deum ut unum, quæ autem respiciunt Deum ut trinum, illa esse supernaturalia, & hanc sententiam tenet Zumel. 4. *Alii dicunt*, supernaturalitatem consistere, in connexione, quam ens supernaturale propter suam perfectionem habet cum Deo, ut est in se aut immediate aut immediatè, aut ut effectus conjunctiois immediatae. Hanc sententiam docent Faf-solus & Herize, eamque ultius sic explanant. Substantia divina, est supernaturalis per essentiam; hinc fit, ut in tantum aliqua sint supernaturalia, in quantum faciunt conjungi naturam creatam, cum substantia divina; quia vero hæc conjunctio est duplex, alia physica alia intentionalis, sit ut utio Hypostatica sit supernaturalis, quæ est conjunctio physica; & visio Beata est supernaturalis, cum etiam hæc sit conjunctio intentionalis, quia vero fieri potest, ut aliqua non nisi immediatè conjungant cum Deo, sit ut habitus, & actus virtutum supernaturalium, quæ ordinantur ad immediatam connexionem, sint adhuc supernaturales. Character etiam ordinatur suo modo ad hanc immediatam conjunctio-nem: & quia etiam fieri potest, ut aliquid sit effe-tus illius connexionis isque supernaturalis, sit ut dotes Corporis gloriose, & alia accidentia materialia, supernaturalia sint. 5. *Explicatio* eorum est, qui universaliter docent, supernaturalis esse, quod est ordinis divini; & naturalia esse, quæ non sunt ordinis divini; & sicut illa dicuntur esse ordinis humani, non quæ sunt univocæ, vel analogicæ in eodem prædicamento cum homine, sed quia specialiter revocantur ad hominem; sic illa erunt ordinis divini, quæ specialiter revocantur ad Deum, quamvis non sint in eadem ratione specifica cum Deo. Quod si ultrius quæras, quænam sint illa quæ specialiter referantur ad Deum? Respondent, esse illa, quibus Deus intra ipsius ordinem, aliquo modo attingitur, vel per assimilationem participatam, quæ sit per gratiam; vel per cognitionem, qua ra-

tione fides & visio sunt supernaturales, vel per de-morem, pro qua sententia citatur Mol. Suar. At-riaga. Sed in hac materia fusiores citationes pe-te ex Rec. Suar. in Metaph. tr. i. d. 3. S. 4. &c.

NON SATIS FACIT Prima Explicatio. Tum quia. Non implicat contradictionem, dari ali-quit supernaturalis, quod non veratur circa Deum prout est actus purus. Et certè defacto actus fidei circa Trinitatem non veratur circa Deum, ut actum purum, & nihilominus est super-naturalis. Attrito item de peccatis ad confessionem sufficiens, est supernaturalis; nec men-tingit Deum ut actum purum, sed ut pu-nitorem, vel præmiatorem. Item ex dictis in prima Parte, potest videri Trinitas Personarum indubie non nisi visione supernaturali; & tamen non attingi natura divina, adeoq; formalitas ac-tus puri. Tum quia, potest esse demonstratio Metaphysica formata etiā à philosopho Ethico, quod Deus sit actus purus, que certe, cur non poterit esse naturalis; & tamen versabitur circa Deum ut actū purum. Ergo versari circa Deum ut actum purum non constituit supernaturalitatem; quod idem procedit de actibus Athel, qui negat & Deum & actum purum esse, & tamen negando actum purum, veratur circa actu-purum, tanquam circa obiectum; ad quod re-fertur relatione transcendentali. Ergo prædictus nexus cum actu puro non formalitat supernatu-ralitatem. Tum quia. Gratia est quid supernatu-ralis, aliquis habitus gratiose, & nihilominus plures habent potentialitates, ut existendi, non existendi, agendi non agendi: convenit etiam illis educi supernaturaliter; adeoque produc-de-pendenter à subiecto, quæ certè magna potentialitas est. Ergo debes jam ostendere quid hoc non esse immersum potentialitati, sufficiens ad supernaturalitatem, qualisque potentialitas destruat supernaturalitatem, & qualis non de-struat.

NON SATIS FACIT Secunda Explicatio. Tum quia, non videtur quomodo in alio anima v. g. rationalis creata, participat ex divino esse, quod si non in alio participat, deberet explicans consequenter dicere, animam esse substantiam supernaturalis, aut suam doctrinam non con-cludere. Tum quia non videtur quomodo Deus participari possit ut est in se, participatione simili, non conveniente naturalibus. Tum quia ut arguit Rec. Suar. Ista participatio Dei ut est in se, vel est per identitatem, & sic nullum creatum erit supernaturalis: quia nullum creatum identi-ficari potest Deo; vel debet esse participatio per unionem personalem, & sic sola illa erit super-naturalis; vel per possessionem, & sic sola Vita erit supernaturalis; vel per similitudinem, & sic multa entia naturalia erunt supernaturalia: quia homo v. g. est magis similis Deo, quam acau-satoris supernaturalis; vel denique per causalita-tem, & sic omnia naturalia erunt supernatura-lia, omnia enim causantur à Deo.

Nox

R. P.
THEML
zia nowss
Tbm. Act.
ID. VI

Disputatio VIII.

255

NON SATISFACIT Tertia Explicatio. Tum quia non implicat contradictionem, ut aliquid respiciens Deum ut unum, sit supernaturale, in modo defacto quae respiciunt Deum ut unum, sunt supernaturalia v. g. actus fidei, quem in Symbolo facimus. Credo in unum Deum; quo etiam revocari potest, si teneas divinam essentiam videri posse sine personis, quo casu erit actus supernaturalis, & tamen non attingens Deum ut Trinum. Tum quia, si id est supernaturale, quod respicit Deum ut Trinum, vel ista supernaturalitas oritur ex modo nonnisi versandi circa Deum ut Trinum vel ex ipso objecto. Si primum. Ergo marca est explicatio; nihilque dixit, cum nihil dixerit de eo, quod est ultimatum hoc in re, nempe modo tendendi in Deum quam Trinum; qui modus est ratio supernaturalisandi: Quodsi ex ipso objecto desumitur ista supernaturalitas, praeter infra dicenda, hoc facit in contra, quia scilicet is qui negat Trinitatem, vel illam blasphemat, facheret actum supernaturalem; versatur enim circa Trinitatem; Neque valet si dicas: quod isti actus versentur circa Trinitatem quasi per modum fugae: quia jam reducis, supernaturalitatem, non in Trinitatem, sed in Trinitatem, & modum versandi circa illam, non per modum fugae; restabitque tibi de novo explicare, unde hoc sit, quod versari circa Trinitatem non per modum fugae, constituit actum supernaturalem. Tum quia si supernaturalitativum esset sola Trinitas secundum quod terminata est, hujus, non alia esset ratio: quam quod Trinitas naturaliter non sit cognoscibilis: quia jam non Trinitas quam Trinitas, sed quam non cognoscibilis naturaliter, esset supernaturalitativa; Jamque erit vera hec universalis, quod naturaliter cognoscibile non est, illud supernaturalitatis, quod tamen dici non potest: Nam unio Hypostatica non potest etiam naturaliter cognosci, neque tamen per se supernaturalitatis est: quia non respicit Trinitatem quam Trinitas est. Denique haec explicatio petit principium. Quero, quid supernaturaliter entia? respondes, referri ad Deum ut Trinum, quero, quare referri ad Deum ut Trinum supernaturaliter? respondes; quia Trinitas non nisi supernaturaliter cognosci potest, de quo ipso quero, quid sit hoc supernaturaliter cognosci?

NON SATISFACIT Quarta Explicatio. Quia imprimis non implicat contradictionem, dari aliquid supernaturale, quod tamen non conjugat cum Deo; & quam adferes implicantiam, illa petet principium. Deinde vel debet esse conjunctione ista cum Deo, ut fine naturali, an cum Deo ut fine supernaturali? si est conjunctione cum Deo ut fine naturali, multa quae sunt naturalia erunt supernaturalia, ut amor naturalis Dei bene facientis. Si autem ista conjunctione cum Deo, ut fine supernaturali debet esse. Ergo principium; hoc enim ipsum est, quod queri-

(Y) 2 mei

tur, quid sit hoc esse ut finem supernaturalem: aut ad interrogationem de genere supernaturae, respondes per speciem entis supernaturalis, hoc est, per conjunctionem cum Deo ut fine supernaturali; sicut autem non recte definitur animal per hominem; ita nec recte definitur supernaturale ut sic, per finem supernaturalem, tanquam suam speciem. Tum quia. Vel ista conjunctione cum Deo, est quid commune ad conjunctionem per actum naturalem & supernaturalem vel non, si est quid commune, non respondes ad punctum: hic enim queritur de ratione speciali supernaturalitatis: si autem non est quid commune, da fundamentum distinguendi has duas conjunctiones. Tum quia. Si impossibilis esset visio, & unio hypostatica, non sequeretur, quod impossibilis foret character supernaturalis, actus supernaturalis &c. quo casu praedita non dicent ordinem ad ea quae conjugunt immediatè cum Deo, & tamen essent supernaturalia. Ergo apparet aliunde rationem supernaturalitatis, & non ex illa conjunctione desumi. Denique haec explicatio, non exhaustit difficultatem. Quero, quare unio Hypostatica & Visio, est supernaturalis. Respondes: quia sunt immediata conjunctione cum Deo; de hoc ipso quero, quare id quod est immediata conjunctione cum Deo, est quid supernaturale, cum etiam dentur aliqua conjunctiones immediatae cum Deo, & non supernaturales, qualis est cognitio naturalis de Deo: & aliqua etiam dantur, quae sunt supernaturalia quoad substantiam, neque tamen dicunt immediatam conjunctionem cum Deo, v. g. character. Addo, prius est esse absolutum, quam respectivum. Ergo etiam prius erit esse in se characterem, posterius dicere eundem, immediatam conjunctionem cum Deo, tunc quero, pro illo priori, vel jam intelligi potest supernaturalis, vel non. Si primum. Ergo supernaturalitatem non sumit ex illo ordine. Si secundum, non respondes ad punctum: quia hic queritur de conceptu supernaturalis absoluto, & omnem respectum antecedente. Quamvis autem PP. asteruerint contra Pelag. gratiam uenientem nos cum Deo, tanquam cum objecto Beatitudinis aeternae, nolebant per hoc decernere, quidnam sit supernaturalitativum ut sic: nam de eo non habebant questionem.

NON SATISFACIT Quinta Explicatio. Tum quia. Non exhaustit difficultatem. Quare enim quare v. g. penetratio corporum sit supernaturalis, respondes: quia est ordinis divini, quero, quare est ordinis divini? respondes: quia specialiter refertur ad Deum, quero, quare specialiter refertur ad Deum specialitate fundante supernaturalitatem? respondes; quia specialiter producitur a Deo. De hoc ipso quero, quid sit specialiter produci, specialitate fundante supernaturalitatem. Quero item cum habeat suam specialem productionem Angelus, cur illa ta-

men productio non est supernaturalis, est autem supernaturalis productio amoris sicut oportet, respondebis, producere Angelum specialiter Deum, sed tanquam Autorem naturalium: de hoc ipso quero, quid sit producere Deum tanquam Autorem supernaturalium. Tum quia. Ut bene communiter urgetur, inquire potest, Cur penetratio corporum sit magis ordinis divini, quam anima rationalis, vel Angelus? Tum quia. Si hoc quod est esse specialiter ordinis divini constituit supernaturalitatem. Quero, vel haec specialitas consistit, in participatione esse divini intentionalis, vel in participatione physica: si in physica. Certe magis Angelus participat de divinitate, quam actus supernaturalis facit divinam. Si autem consistit in participatione intentionalis, character non erit supernaturalis, & alia, quibus quoad entitatem non convenit esse visionem & amorem Dei, quae duo sunt participatio Dei intentionalis. Unio item Hypostatica cum lapide non est supernaturalis: quia non posset ordinari ad visionem Dei. Denique qualiscunq; tandem participatio ista est esse divini, vel est univoca, vel Analogia. Si primum. Erit impossibile ens creatum supernaturalis: quia impossibilis est participatio univoca naturae divinae, ut est in se. Si autem stabit in participatione analogia: quaelibet creatura erit supernaturalis: qui quaelibet dicet esse participantum analogum.

R E S P O N D E B I S 1. Creationem v. g. animae non esse specialiter ordinis divini, quia est debita animae, quae est ordinis naturalis.

C O N T R A . De hoc ipso queritur, quid sit hoc esse debitum ordini naturali, prout ille distinguit supernaturali.

R E S P O N D E B I S 2. Ad supernaturalitatem requiri ut attingat Deum intra suum proprium ordinem.

C O N T R A . Quero, quid est hoc, attingi Deum intra suum proprium ordinem attingentiam supernaturalitatis?

R E S P O N D E B I S 3. Sicut Volitio, quae attingit hominem intra suum ordinem, qui est liber, evadit humanam: quia est libera: nam volitiones necessariae non dicuntur humanae. Sic & quae attingit Deum in suo ordine, dicetur divina, adeoque supernaturalis.

C O N T R A . Hoc quod est esse actionem humanam explicas per formalitatem liberam, explica ergo itidem quid est esse actionem quodammodo divinam, in ordine ad fundandam supernaturalitatem.

A D D I T Rec. Suar. exemplum hoc non esse ad propositum: quia eadem entitativae volitio potest esse humana, & non humana, libera, & non libera; adeoque ista non mutant essentiam, vel entitatem, ordo vero supernaturalis mutat essentiam & entitatem.

Proponuntur aliae Explicationes.

2. C L A S S I S Explicationum est. Quae dicit stare supernaturalitatem in connexione cum gratia sanctificante: ita ut supernaturalia sint ordinis gratiae, in hac Classe est Ripalda, Rec. Suar. loco citato, Paragr. 8. & alii.

N O N S A T I S F A C I T i. haec explicatio. Quia non implicat contradictionem, esse aliquid supernaturale; & tamen non dicere connexionem cum gratia. Imo saltet in sententia Rec. Suar. modus ille qui facit penetrationem corporum, & eorum replicatio, est supernaturalis, nonamen videtur habere ullam connexionem cum gratia. Sicut nec ubi Eucharisticum, & modus existendi per se accidentium Eucharisticorum.

R E S P O N D E T. Rec. Suar. Illa ideo esse supernaturalia, quod non possint quidditatively intelligi nisi a scientia per se infusa.

C O N T R A . Tum quia. Ipsum illud objectum in se vel est supernaturale in se, vel non? si non est supernaturale in se, non potest redditum supernaturale ex eo: quia non potest attingi nisi scientiam infusa: quia esse supernaturale, est esse primo intentionale: nullam autem primo intentionalem denominationem potest tribuere scientia, & cognitione, obiecto. Quodsi in seipso est supernaturale. Quero per quid? non per scientiam illam infusam, ut probatum, non per connexionem cum gratia, quia nullam dicit ubi Eucharisticum, vel ubi accidentium; vel potius modus existendi corundem. Ergo nondum explicas quid sit supernaturale. Tum quia, immemor assumitur, illa esse supernaturalia, quae sunt attingibilia, nonnisi scientiam infusa. Nam secreta codicum nostrorum, &c. similia, v. g. cognitione intuitiva substantiae Angelicæ, quae haberetur in hac vita, requirunt scientiam per se infusam; & tamen obiecta ista, sunt naturalia. Tum quia. Si queram quare modus existendi accidentium Eucharisticorum sit supernaturalis respondebis, quia est ordinis gratiae. Quero, quare sit ordinis gratiae? respondebis, quia a nulla scientia attingi potest, nisi ab infusa. Quero, quare nulla alia potest attingi? respondebis: quia est supernaturalis, & de hoc ipso quero, quid sit?

N O N S A T I S F A C I T 2. Quia non exhausta difficultatem. Quero quare aliquid sit supernaturale? respondebis: quia est ordinis gratiae, quae est quid supernaturalis, de qua ipsa gratia quero, quare sit supernaturalis? non enim est supernaturalis ex ordine ad aliquam aliam, quia daretur processus in infinitum, non etiam ex ipsa: quia non implicat gratia quae sit qualitas ordinis naturalis, per quid ergo illa gratia constitutetur in ordine supernaturalis.

R E S P O N D E T. Rec. Suar. Illa esse ordinis ejusdem cum gratia: quae aut sunt ejus proprietates aut ad dispositiones illam.

C O N T R A . Ipsa gratia, ipsis ejus proprietati-

R. P.
THE MLC
zia nowss
Tom. I. et
D. VI

bus, dispositionibus, debes assignare rationem communem supernaturalitatis, quare quæ sit illa? Deinde modus existendi accidentium Eucharisticorum est supernaturalis, unio item personæ divinæ cum irrationali natura, esset supernaturalis, neque tamen apparet, quomodo ista dicerent connexionem per modum proprietatis, vel dispositionis ad gratiam.

NON SATIS FACIT 3. Quia per oppositos explicare supernaturalitatem per ordinem ad naturam supra quam est, est explicare per aliquid respectivum, adeoque quærendum esse priorem conceptum. Ergo etiam explicare supernaturalitatem per ordinem ad gratiam, erit explicare per aliquid respectivum.

DICES. Cum Rec. Suar. De facto ad talen ordinem elevat nos gratia: efficit enim nos confortes divinæ naturæ, hinc in Catech. Pii V. gratia appellatur qualitas divina.

RESPONDE TUR. Non negamus aliquam supernaturalitatem constituere in esse divino, quod facit etiam gratia, sed negamus id omni supernaturalitati convenire. Quando autem S. Paulus per excessum etiam descensus in cor humanum explicat supernaturalitatem, id non procedit de supernaturalitate ut sic, sed de supernaturalitate Beatifica. Unde nec negamus quod supernaturalia intuitivè cognosci non possint nisi scientia per se ipsa, sed negamus in ante non supponi in objecto supernaturalitem; & de hac querimus, quid sit?

INSTAT cum Ripalda. S. Tom. I. 2. q. 52. a. i. in Corp. explicare supernaturalitatem visionis per connexionem cum gratia, & ad i. virtutes Theologicas per ordinem ad gratiam; & contra Pelag. excellentiam actus fidei explicat, per ordinem ad justificationem.

RESPONDE TUR. Explicando Auctoritates dictas, quod scilicet S. Th. I. 2. hoc solum intendat; quod secundum proportionem Esse physici, sit proportio esse supernaturalis, & quia in naturali esse, datur vita, quæ est radix reliquarum perfectionum, ita in esse supernaturali, datur vita gratiae, quæ est radix reliquarum perfectio- num: concessisque illis & aliis verbis S. Thom. prout sonant, dici potest, quod illic nolit S. Th. tradere rationem communem supernaturalitatis, per quam ipsa vita supernaturalis, seu gratia in esse supernaturalis, constituantur. Et certè alia est formalitas supernaturalitatis, & alia formalitas gratiae per ordinem ad quam explicat S. Th. supernaturalitatem, tanquam per nobilissimam speciem supernaturalitatis in hac vita.

3. CLASSIS explicantium, est Recentiorum, cui initium dedit Ant. Perez Rom. Professor, ut refert. Rec. Suar. §. 6. Explicatio in hoc stat. Duplex est donorum Dei genus quoddam, quod est omnino revocabile cum Deus voluerit; & aliud genus, quod est propriissimum donum, quod nobis Deus dat per donationem irrevocabilem

quantum ex Deo, quod propriissimum est esse donationem, quod constat ex lib. I. ff. de Donationibus, dicitque supernaturalē esse donum irrevocabile, quantum est ex illo, & ex Deo.

NON SATIS FACIT 1. hæc explicatio. Tum quia, non implicant contradictionem, produci qualitatem spiritualem supernaturalem suâpte naturâ cessantem, ergo ista irrevocabilitas, & perpetuitas ejusdem, non est de essentia supernaturalitatis. Tum quia, prædictus Auctor istam irrevocabilitatem explicat per connexionem cum Beatitudine supernaturali: certè non implicant qualitas nullo modo ordinata ad Beatitudinem supernaturalem. Tum quia, per Lugo & alios non implicant contradictionem, qualitas spiritualis producta ab igne elevato, & afflictiva immediate substantiarum spiritualium, cuius productio erit supernaturalis, & tamen nullo modo ordinata ad Beatitudinem supernaturalem. Ergo supernaturalitas nec in isto ordine, nec in irrevocabilitate consistit.

NON SATIS FACIT 2. Quia aliqua sunt quæ defacto non sunt annihilanda, possunt tamen annihilari secundum potentiam ordinariam, alia autem sunt quæ non possunt annihilari per ipsum, etiam in ordine ad absolutam potentiam v. g. Beatitudo supernaturalis, certè gratia non dicit majorem in annihilabilitatem, ac Angelus in ordine ad potentiam naturalem inannihilabilis, & tamen Angelus non est quid supernaturalis. Ergo cum gratia non sit magis inannihilabilis, non erit etiam supernaturalis. Rursus, antecedenter ad promissionem Dei de conservanda Beatitudine, posito quod ipsa per potentiam absolutam sit inannihilabilis, habebatne ius istius conservationis vel non, Beatitudo, & quæcumque alia dona supernaturalia, si non habebant. Ergo solo extrinseco Dei decreto reddita sunt supernaturalia: quia irrevocabilia. Si autem antecedenter ante istud decretum, jam erant irrevocabilia. Ergo Visio Dei temporanca non erit supernaturalis: quia nec irrevocabilis, utpote temporanca, & si dices, exigere illam visionem irrevocabilitatem, dicam etiam non nisi exigere supernaturalitatem; sed non esse supernaturalis, quia nec esse irrevocabilem. Deinde non implicant contradictionem, ut perpetuitatem in ordine etiam ad potentiam absolutam det Deus beatitudini naturali, sicut dedit supernaturalis, quo posito, quare, an illa Beatitudo foret naturalis, an supernaturalis: si naturalis. Ergo aliquid irrevocabile etiam per ordinem ad omnipotentiam divinam absolutam, non est supernaturalis. Siquidem illa Beatitudo foret naturalis, & tamen irrevocabilis. Quod si illa Beatitudo foret supernaturalis, Ergo non stas in suppositione: nam procedit argumentum, & suppositio de Beatitudine naturali. Neq; valet, si dicas Beatitudinem naturalem non exigere irrevocabilitatem. Cur non enim etiam Beatitudo naturalis saltem possibilis exigit irrevocabilitatem.

(Y) 3 Cùm

Cum hoc ipso, non esset Beatus, si esset revocabilis, non haberet enim statum naturalem omnium boni naturalis securam possessione felicem. Et quidem procedit hoc magis exinde: quia posibilis est per aliquos Auctores substantia inannihilabilis, cui certe competit exigentia irrevocabilitatis; & tamen illa substantia, erit adhuc naturalis per eosdem. Denique in visione & amore Dei, qualis est in patria, alia est formalitas supernaturalitatis, & alia perpetuitatis: nam visio temporanea est vera visio, & verè supernaturalis: nec tamen habet formalitatem perpetuitatis: quero ergo de illa formalitate supernaturalitatis prout condistincta à perpetuitate, in quo confitat?

NON SATISFACIT 3. Quia multa sunt supernaturalia, quæ non exigunt sui perpetuitatem, ut arguit Rec. Suar. v. g. ubi Eucharisticum, modus existendi per se accidentium, unicum forma cadavericatis in Christo saltem possibilis. Unio item Hypostatica partialis ad partes materiae, quæ desperabantur, qui ipse medius terminus in hoc exemplo urgetur. Nam multa auxilia actualia non durant nisi unico instanti, & nata sunt nonnisi illo durare, & tamen sunt supernaturalia. Neque valet, quod dicitur ordinari illa ad fructum irrevocabilem, quia vel in sua entitate, sunt irrevocabilia & inannihilabilia, vel non: si non. Ergo non sunt in entitate supernaturalia. Si autem sunt in entitate sua irrevocabilia, & inannihilabilia, quomodo nata sunt durare nonnisi uno instanti. Deinde, prius debent supponi illæ gratiæ supernaturales, quæ intelligantur fructus earundem: nam gratiæ habent se per modum causæ, fructus per modum effectus. Ergo per hoc posterius in ratione supernaturalis constitui non possunt. Et sicut immutabilitas Dei, non derivat se sola immutabilitatem in visionem, ita nec fructus irrevocabilis derivabit irrevocabilitatem in gratiâ.

Denique immerito supponit hæc sententia, quod Beatus etiam per ordinem ad potentiam absolutam sit irrevocabilis: est enim irrevocabilis nonnisi ex suppositione quod non sit revocanda, ut dictum in materia de visione Dei.

Illa autem quæ adserit Perez pro sua sententia, non convincunt. Nam ad Rom. 11. solum dicitur, quod Deus quæ promisit non revocet, quod verum est de donis etiam ordinis naturalis. Christus etiam Dominus prædicens implenda quæ dixit, non agit de supernaturalitate: sed de sola veridicitate, quæ extenditur ad prædicenda etiam naturalia v. g. adventum Antichristi.

QUÆSTIO II.

Quid prænoscendum, de Natura Entis Supernaturalis.

PRÆMITTO 1. *L*y supernatural, ex vi modi significandi est quid respectivum.

RATIO. Quia respectivum semper est aliud extra se. Jam autem supernaturale ex vi modi significandi, est etiam ad aliud, nempe ad naturam supra quam est, revocaturque respectus proxime ad respectum diversitatis, qui est quasi fuga quædam relativa: Sic enim inter actus voluntatis dantur quædam actus prosecutionis, & alii fugæ, quævis utique convenienter in prædicto actus voluntatis. Sic etiam in relationibus, dantur quædam que sunt quæ fugæ à termino, hoc est dissimilitudo, oppositio, diversitas; & aliae sunt relations, que sint per modum prosecutionis termini, quæ est identitas, similitudo, æqualitas. Porro hoc quod est esse quæ fugam à termino, interdum est talis fuga, ut importet ipsam etiam negationem relationis, & ita esse ab solutum, est fuga esse, quod fit ad aliud, sed talis fuga, quæ negat ipsam relationem. Alia autem, ita sunt fugæ à termino, ut non negent esse tamen ad aliud; & hoc est communis omnibus relativis diversitatis. Ex ita albedo comparata ad nigredinem negat quidem terminum, qui est nigredo, sed non negat dissimilitudinem seu relationem diversitatis, consequenter non est fuga termini, exclusiva, esse ad aliud. Ipsum etiam supernaturaliter relationem diversitatis à natura, & rationem in æqualitatem oriundæ ex superantia naturæ, à qua dicet quidem fugam, non tamen negat relationem diversitatis, sed erit respectum quid ad naturam, supra quam est.

PRÆMITTO 2. *Quamvis supernaturale ex modo significandi sit quid respectivum, nihilominus habet aliquid esse ab solutum, secundum considerationem metaphysicam, secundum quod, priusquam quæcumque esse respectivo.*

RATIO. petatur ex hoc principio alias examinato, quod ab soluta sunt priora respectivis, sicut prius est esse in se quam ad aliud.

PRÆMITTO 3. *Hoc ipsum esse ab solutum competensenti supernaturali debet esse ex superantia, ruradicaliter sumpta.*

RATIO. Quia hoc ipsum depositum nomen supernaturalis, quam superantiam examinando Auctores, inquirunt, quid veniat nomine naturæ, supra quam dicitur esse supernaturalis. Quod ut fiat,

PRÆMITTO 4. *Nomine natura supra quam est supernaturalis non posse venire naturam ut sit pro tota rerum universitate spectatam. Ratio. Quia hoc ipso supernaturalis est supra id ipsum, ut pote contentum in tota universitate, supra quam supponit esse supernaturalis, sicut autem dici potest esse supra se ipsum.*

PRÆMITTO 5. *L*icit supernatural excedere vires actiones naturæ: nam hoc ipso non est supernatural, si non esset supra vires naturæ: nihilominus nomine naturæ, non debent venire sole vires actiones naturæ, supra quas debeat esse supernaturalis, nec per hoc præcisè, ut sic, formalitatur ratio duæ supernaturalitatis, est Præmissum contra Suar. & Valq.

Disputatio VIII.

259

Vasq; qui docent illud esse ens supernaturale, quod quamvis continetur inter vires passivas naturæ, non tamen continentur intra vires naturales activas.

RATIO. Tum quia. Hoc quod est esse supra vires naturæ activas; vel debet esse supra vires activas ut sic, vel supra vires naturales. Si supra vires ut sic, etiam erit supra vires supernaturales, qua continentur sub viribus ut sic. Si autem supernaturale, debet esse supra vires activas naturæ, prout illa superatur à supernaturali: non autem supra vires illas supernaturales: de hoc ipso quæro, quid sit illa natura, de hoc ipso quæro, quid esse supra vires naturales, quæro quid sit non esse supra vires illas supernaturales, sed secundum illas? & per quid illæ vires in ratione supernaturalium constituentur, hoc enim est, quod in præsenti ignoratur, per quid item distinguantur vires illæ naturales à supernaturalibus. Tum quia ut urget Arriaga prima parte d. 3, n. 50. Causa efficiens ut talis non est natura. Ergo ut aliquid sit supra naturam formaliter, non requiritur ut sit supra causam efficientem. Unde etiam accidentia, quæ non sunt natura, in ratione tamen causæ efficiens, univocè convenient cum natura. Tum quia hoc, quod est non continetur intra vires activas naturæ, est prædicatum negativum: nihil enim plus importat quæm defectum virium in causa, hoc autem negativum debet supra aliquid absolute fundari; & quidem supra supernaturali actuum formaliter, supra quod fundetur prædictum prædicatum negativum. Urgetur etiam in contrâ, quod vihius explicatio sequeretur, productionem animæ rationalis esse supernaturalem: quia excedit vires activas naturæ. Neq; valet si dicas, quod anima rationalis producatur ad exigentiam dispositionum: quia illæ non agunt productionem animæ rationalis; tu autem universaliter supernaturale definis, per non contineri in viribus actibus, & si ad exigentiam illarum dispositionum produceat generans animam rationalem; non esset illa superans vires activas, ex sola illa productione. Ergo cùm non possit à viribus creatis produci, ex hoc ipso per contrariam proportionem, erit anima supernaturalis. Præcipue autem: quia saltem ipse Angelus non producitur abullo agente naturali; nec ad exigentiam dispositionum; & tamen est quid supernaturale; quod si recurras sufficere ad hoc ut Deus tanquam auctor naturæ producat Angelum. De hoc ipso queritur, quid sit à Deo & taliter sumpto, produci. Unde quamvis verum sit, quod nonnullum supernaturale continetur intra vires naturæ, inde tamen non sequitur omne illud, quod non continetur intra vires naturæ, jam esse supernaturale. Et sicut nullus quidem est Leo qui non sit animal, falsum tamen est, omnem animal esse Leonem: sic etiam quamvis

nullum sit supernaturale, quod continetur intra vires naturæ, non tamen omne quod non continetur intra illas, jam est supernaturale.

PRAEMITTO 6. *Nomine naturæ, supra quam est supernaturale, non venire vires passivas,* seu subjectivas naturæ, ita, ut esse supernaturale, sit esse supra vires passivas naturæ.

RATIO 1. est. Quia respectu supernaturalis, vel habet potentiam illa natura receptivam, vel non habet: si habet. Ergo non erit quidquam supra vires passivas: quia neq; supra potentiam receptivam. Ergo ulterius, vel nihil est supernaturale, cùm nihil sit supra vires passivas naturæ. Vel supernaturale non est illud, quod sit supra vires naturæ passivas. Si autem non habet potentiam receptivam respectu illius naturæ. Ergo nec divinitus illam recipere poterit: quia scil. potentia passiva identificata est realiter ipsi naturæ. Sicut ergo hæc natura non potest reddi alia, sic nec potest reddi receptiva, ex non receptivo; si non habet potentiam passivam respectu ejusdem.

RESPONDEBIS. Quod in natura habeatur non nisi potentia remota passiva.

CONTRA est. Quando redditum natura habens vires passivas proximas, vel illis viribus medianibus recipit illa supernaturalia; ita ut solum illud proximum medians recipiat; non autem remotum. Si recipit solum proximum medians. Ergo nec remotè est capax naturæ entis supernaturalis. Quod urgeridebet proportionaliter ad ea quæ dicta sunt in physicis; ubi diximus per nullam superadditam potentiam, materiam recipere formas. Si autem potentia illa remota, positis viribus illis proximis passivis, immediate recipit ens supernaturale, æquè se habet in recipiendo nunc, ac in ante, dum erat non nisi remota potentia. Ergo si nunc potest recipere ens supernaturale; etiam ante vires istas proximas recipere potuit.

RATIO 2. est. Quia quamvis elevari possit agens ad producendum aliquid supernaturale, non sequitur elevari posse vires passivas naturæ. Ratio est. Quia hoc, quod est agere effectum, non est sola præcisæ entitas agentis, si spectetur completè agere quæ agere. Jam autem esse receptivum alicujus, ut quod, est ipsa entitas virium passivarum naturæ, quæ ipsa sicut mutari non potest, sic non potest reddi ex non potente recipere, potens recipere. Est quidem verum, quod agens elevatum, sit ipsum illud quod agit tanquam subjectum denominationis, vires tamen quibus agit, sunt ab illo distinctæ realiter, nempe v. g. lumen, habitus infusus, aut vicem illorum supplens auxilium; jam autem vires passivæ, quibus reciperetur aliquid supernaturale, non posunt esse distinctæ realiter, sunt enim ipsum illud naturale, dans se in partem supernaturali, quod dans se in partem, est ipsum illud realiter. Cui doctrina favet communis

(Y) 4 Philo-

Philosophia, quæ causalitatem materialem, dicit insupplebilem, secùs causalitatem efficientis.

RATIO 3. est. Quia si esse supernaturale est supra vires passivas naturæ, deberent illæ per aliquid elevari; ad illud ipsum elevativum vel dabitur alia elevatio, & sic dabitur processus in infinitum; si non dabitur aliud elevativum. Ergo sicut illud ipsum elevativum immediate recipit natura, habetq; ad illud vires passivas; ita habebit & ad alia supernaturalia.

NEQUE valet si dicas. Illud elevativum & ad alia recipienda elevare; & ad se, ad eum modum quo unio est ratio uniendi se, & alia à se; non inquam valet: quia quod unio sit ratio uniendi se & alia à se, hoc inde profiscitur: quia est talis ratio formalis, quæ in suo conceptu nihil tale involvit, quod inferat unibilitatem in unione, similem unibilitati extremi; Jam autem illud elevativum, involvit elevabilitatem; similem elevabilitati reliquorum, ad quæ elevat: posito enim quod v.g. sit gratia Ens supernaturale, indigebit natura ad illam recipiendam elevari, quia elevabilitas illius desumitur ex respectu ad illud Ens supernaturale, quod est gratia, & quia ipsum illud elevativum est Ens supernaturale, dicens ad illud respectum natura adhuc debet elevari, quia & ipsum illud elevativum est supernaturale, elevabilitas autem ex supernaturitate oritur.

CONFIRMATUR. Antecedenter ad receptibilitatem, est ipsum in sua Entitate receptibile constitutum, & quidem in bonitate supernaturali, per quid ergo, pro illo priori supernaturalisatur. Et certè prius est esse, quam receptibile esse, nec in albedine, hoc est, primò essentialis conceptus, receptibile esse, sed aliquid aliud prius. Ergo & per proportionem, prius erit esse supernaturale, quam non posse recipi à viribus passivis naturæ, & de hoc ipso quaro; quid sit illud supernaturale, Superantia virium receptivarum est quid respectivum, da ergo priorem conceptum absolutum. Et certe advenit albo prædicatum receptibili, daturque aliquid per modum subjecti, de quo verificatur ly non receptibile, secundum vires passivas Naturales, de illo ergo subiecto quaro, per quid primò constituatur, idq; in ratione supernaturali. Et hæc confirmatio ostendit, quod supernaturale, non constitutatur per esse superans vires naturæ passivas.

DICES 1. ex Ripalda d. 8. n. 14. Dantur dona, quæ exigunt fieri à causa supernaturaliter operante; sed repugnat inesse subiecto potentiam passivam supernaturalem ad dictos actus: quia ut operetur supernaturaliter causa efficiens, oportet quod non operetur juxta exigentiam subjecti.

RESPONDEtur. Ut operetur causa efficiens supernaturaliter, oportet quod non operetur juxta exigentiam subjecti, hoc est, produ-

cendo ens excedens, sed potest operari juxta exigentiam subjecti, hoc est, juxta entitatem recipere illa dona aptam, modo educantur in statum existentiae.

DICES 2. Nulla existit potentia naturalis passiva, cui non respondeat aliqua potentia naturalis activa: potentia enim passiva non est ad effectum impossibilem.

RESPOND. Hæc propositio: Nulla existit Potentia naturalis passiva, cui non respondeat aliqua Potentia naturalis activa, hoc sensu vera, quod nullum detur producibile naturaliter, cui non respondeat productivum naturaliter, sed non est hoc sensu vera, quasi subjectum, quod potest aliquid recipere, exigat illud produci. Aut ad maximum Potentia Passiva debet respondere Potentia activa naturalis, cui cil. illud producere non sit supernaturale, quamvis illud productivum sit in sua entitate supernaturale.

DICES 3. Supernaturale superat vires activas naturæ. Ergo & passivas.

RESPONSUM adlatâ suprà disparitate. Quamvis autem ponatur, quod nonnisi media unione recipiatur ens supernaturale, non sequitur elevare illam vires passivas, sicut nec sequitur dum mediâ illâ naturalia entia recipiuntur: quia unio nec adfert, nec auget vires passivas, sed supponit.

Hoc præmissum videtur tenuisse S. Augustin. de Præd. SS. cap. 5. Posse habere fidem, naturæ hominum; habere autem, gratie fidicium. Ex S. Th. 1.2. q. 113. a. 10. Iustificatio impii non est miraculosa, quia naturaliter anima, est gratia capax.

PRÆMITTO 7. Nominis nature venire substantiam treatam, vel creabilem; ita ut quod excedit omnem substantiam creatam vel creabilem, illud sit supernaturale.

RATIO. Tum quia ita innuit S. Th. 1.2. q. 10. a. 1. in Corp. Natura dicitur quælibet substantia & secundum hoc, illud dicitur esse naturale, quod convenit rei secundum suam substantiam. Inferes. Ergo universaliter quod non convenit omni absolute substantiæ, supernaturale effimilia habet ibidem q. 110. a. 2. ad 2. Nec est ratio, quod illic S. Th. non accipiat naturam propter superaturam à supernaturali. Tum quia, nulla potest haberi commodior acceptio naturam supra quam sit supernaturale; & tamen debet haberi, ut vult ipsa notio nominis. Tum quia supernaturale ex vi nominis dicit esse supra naturam, & quia est supernaturale sine addito, debet etiam esse suprà naturam sine addito. Natura autem sine addito, supponit pro substantia ex. Phys. tex. 3. ubi Philoponus dicit Substantiam esse naturam. Hinc

COLLIGES. Supernaturale esse quid respectivum ex modo significandi, ut dixi Præm. 1. habere tamen in se aliquid absolutum, ut dixi Præm. 2. & quidem petibile, ex hoc quod sit suprà naturam? ut dixi Præm. 3. Cujus naturam nouissimam

R. P.
THEML
zianowss
Tom. I.
D. VI

Disputatio VIII.

261

nomine non venit tota universitas rerum, ut dixi Præm. 4. sed neque solæ vires activæ, ut dixi Præm. 5. Imò nec supernaturale debet esse supra vires passivas, ut dixi Præm. 6. nec erit jam quidquam residuum unde desumatur supernaturalitas, quam ex superantia cuiuscunq; naturæ creatæ, vel creabilis. Ut dixi Præm. 7. hoc ultimum ut explanetur sit.

QUÆSTIO III.

Explicatur Natura Entis super-naturalis.

DICENDUM est. *Ens supernaturale absolu-*
*D*aceptum, est esse excedens quamcunq; exigentiam substantia creatæ, aut creabilis radicaliter acceptum. Seu, quod est radix superandi exigentias omnis substantiae productæ, & producibilis; supernaturalis autem respectivè acceptum, est esse excedens quamcunq; exigentiam substantiae creatæ, aut creabilis, formaliter acceptum.

PROBATOR 1. Conclusio. Quia prædicta definitio, competit omni, soli & semper supernaturali; proceditq; per prima.

PROBATOR 2. Quia nulla-melior & com-modior assignari potest definitio, & prædicta nullo vito laborat.

PROBATOR 3. Quia Definitiones concipiendæ sunt conformiter ad ipsas etiam significations vocum; alioquin non hoc, sed aliud quidam definietur: prædicta autem definitio pro-
cedit attendendo ad ly supernaturale, & quæcunque alia adfertur, aut legitima non erit, aut ad vim vocis non attendet. Sed insuper.

EXPLICATUR 1. Conclusio discursus Magistri meorum Magistrorum; quo titulo appellare consuevi Piæ memorie Rñdum P. Laurentium Pikarski, Virum magni, & accurati ingenii, cuius Philosophica & Theologica scripta, utinam lucem vidissent. Substantia quæcunq; creatæ, suscipit quædam à Deo causante, quæ ex vi suæ naturæ exigit tanquam sibi debita, aut faltem alicujus alterius perfectioris substantiae à Deo creabilis perfectionem non superant; v.g. homo aliquis suscipit à Deo vim portandi. libras, aliquis verò alius, quascunq; defacto continet terra & aqua univerfa; qualis est Atlas. Jam vis portandi prima, defacto convenit homini ex principiis naturalibus, & est juxta exigentiam ejus; altera verò non est quidem juxta naturalia hominis principia, atamen Deus potest creare talem substantiam portativam supra cuius vires hæc non essent. Et universalius supra suas exigentias. Eadem substantia creatæ à Deo suscipit alia quædam, quæ non modò suam exigentiam superant; sed planè Deus talem substantiam facere non potest, cuius perfectionem naturalem non superent. & hæc vocantur excedentia, seu supernaturalia.

EXPLICATUR 2. Fundamento accepto ex

S.Th. 1. 2. q. m. ad 2. Alia est hæc propositio, Non est hoc secundum exigentiam naturæ; & alia, Est supra exigentiam naturæ. Nam prius illud est ratio generica communis etiam ad excellentias, & defectus, qui dicuntur non esse secundum exigentiam naturæ; & posteriorus non nisi nobilitatem quandam indicat, & quidem cum titulo excessivi; hoc posterioris competit supernaturali, quod ex vi etiam nominis importat superantiam naturæ. Quia autem esse supra exigentiam, & supra debitum, pro eodem sumuntur, erit necesse videre, supra quod debitum naturæ dicatur Ens supernaturale. Por-rò hoc debitum duplex potest esse, vel secundum conditionem naturæ, puta si dicamus debitum esse homini, quod habeat rationem, & alia quæ ad humanam pertinent naturam, ut inibi loquitur S. Th. Ens supernaturale quod est supra debitum non unius, sed cuiuscunq; naturæ creatæ, debet esse, nec secundum conditionem naturæ creabilis, nec secundum ea, quæ ad creabilem naturam pertinent. Quia verò tamen est creatæ naturæ habere ens supernaturale: est enim ens supernaturale alicujus subjecti; cum ergo non subjecti increati, hoc enim nullum datur, sed nonnisi efficiente increatum, hoc ipso debebit esse subjecti creati. Jam verò hoc ipsum esse subjecti creati, dupliciter spectari potest, quod ut explicetur, incipiamus à notioribus descendendo ad minus nota. In moralibus ea quæ sunt quidem excellentia, pertinent tamen ad aliquem, nec sunt illi simpliciter indebita. Sunt quædam, quorum quidem inchoatio haberetur in illo qui illâ excellentiâ exornatur, ita ut saltem ex aliqua suppositione habeat ad illa jus & exigentiam secundum inchoationem moralem, ratione suæ entitatis, alias præhabitæ, licet nondum completam; & ita v.g. ut nobilis Polonus conditione pauper, fortiter agens, etiam ad Senatoriam dignitatem elevatur, habet ad hoc jus inchoatum, licet non completum, inchoatum inquam, in ipsa entitate sanguinis nobilis, & annexorum illi. Alia autem in moralibus sunt ita excellentia, ut non habeatur vis inchoata, sed simpliciter moralitas nova accedere debet conditio[n]a moraliter se tota à prioribus, ex cuius nonnisi adventu, tum primum acquiritur jus & status, priori, simpliciter se toto moraliter conditio[n]atus, ut cum plebejus indiget primum in nobiliū numerum alligi; tumq; primum evadit capax dignitatum, ita ut ante acquisitionem hujus status novi moralis non fuerit nisi quædam potentia passiva moralis. Sic etiam in præsenti, sunt aliquæ excellentiæ ad quas habetur inchoata vis, vel in ipsa entitate, vel in illi annexis pro statu connaturali, & sic discursus de quadratura circuli, est quidem rudi homini donum excedens & indebitum: quia tamen rudit, habet principium discurrendi, animam, casu quo dis-

CUR

currat de quadratura, non erit illi discursus ille supra jus ejus, saltem inchoatum: si tamen sit aliquid bonum, ad quod jus non habet inchoatum, sed illius possessio transferat ad alium statum distinctum à priori, & prioribus similibus; ita ut ad illum statum, & conditionem solum præfuerit sola potentia passiva naturalis; illud ita excedens omnem substantiam creatam, & creabilem, ratione illius superantiae, supernaturale erit.

E X P L I C A T U R 3. Supernaturale, seu excedens quamcunq; naturam creatam, & creabilem per oppositionem ad naturam; opposita enim juxta se posita melius relucescunt. Tres sunt proprietates entis hoc ordine numerari possitæ. Unum. Verum. Bonum. idemque idem quia prius est esse in se, quam ad aliud, unitas autem est in ordine ad se, prius ite est intelligere quam velle, consequenter intelligibile præ volibili prius erit; verum autem idem est quod intelligibile; bonum idem quod volibile. Ceterum si hæc proprietates spectentur secundum formalitates suas absolutas. Primum videtur esse verum. Secundum bonum. Tertium unum. Ratio, quia verum objectivum absolutè spectatum est esse secundum quod debet esse. Bonum autem est idem quod perfectum in quantum dicit excellentiam in suo genere; radicatq; & communicabilitatem à parte sua, & appetibilitatem à parte aliorum. Quia autem non idem est aliquid secundum quod debet esse: quia est perfectum & excellens, sed è converso; hinc fit, ut verum prius sit præ bono, etiam absolutè spectato; quia verò esse indivisum supponit esse perfectum ejus cuius sit indivisio, fit ut tandem postrema sit ratio unius seu esse indivisi. Nihilominus positâ etiam prioritate, & posterioritate istarum proprietatum in ordine ad nostras intentiones nunquam illæ inter se separantur, quod non tantum probat metaphysica ratio, petita ex identitate reali istarum proprietatum, sed etiam ex instantiis physicis. Et ita natura, vel per se, vel aliunde petito adminiculo, reddit se in circulum, quæ figura, vel maximè ad unitatem accedit, quod apparet in aqua, arboribus, pulveribus, &c. quam proprietatem appellabat Pater Joannes Krempski, vir vastæ eruditioñis Mundiabilitatem. Appetit item natura veritatem. Hinc ferrum v.g. vel ipsa æragine; argentum item deauratum, vel ipso usum temporeq; ostendit quid sit, ex appetitu veritatis. Arbores crescunt, evolvuntur in fructus ex appetitu perfecti seu boni, & sic de reliquis.

Porrò istud unum, istud perfectum, istud verum; non potest æquabiliter & eodem modo respectu omnium habere natura, habet tamen, ut dixi, semper: Nam major est unitas per identitatem, quam per unionem substantialiem compositionem, aut personativam, quam per unionem accidentalem &c. Majoritem est nexus

cum esse, quod esse debet per identitatem, quam cum esse per completionem; in bono etiam major est nexus cum perfectione essentiali, quam cum accidentalis; tamen natura omnia illa appetit, & ad illa se reducit, licet non eodem modo.

Universaliter autem hæc fermè sunt in quibus natura appetit unitatem, bonitatem, veritatem. Primo in identificatione. Secundo, in complementis substantialibus, tam ratione partium, quam ratione suppositorum eorumque unionis. Tertiò, in passionibus ad complementum requisitis. Quartò, in principiis agendi. Quintò, in eorum effectis. Unde est certarieries agendi etiam in causis æquivocis: quinatura vult unitatem; tribuitq; effectis perfectionem univocam, vel æquivocam, titulo bonitatis, &c.

Hæc ergo spectati possunt à parte naturæ, Cui oppositum supernaturale illud erit, quod neque identificatur alicui substantiæ creatæ, vel creabili; neque debetur alicui tanquam pars, tanquam terminus, tanquam passio, tanquam principium agendi, aut tanquam effectus, id est titulo suæ excessivitatis, quam tota collectione negatæ verum erit, quod excedat quamcunque substantiam creatam, vel creabilem, adeoque quod sit supernaturale.

A D D O. quædam ad explicationem terminorum in Conclusione positorum. Loco generis ponitur potius particula esse quam ens; quia esse acceptum nominaliter, est genus inferius ente, prædicabileq; immediatè de substantiæ & accidente, de essentia, & existentia. Genus autem in definitionibus proximum ponit debet. Non accipitur pro genere accidens: quia possibilis est aliqua entitas substantialis modalis, & tamen supernaturale. Reliqua ponuntur differentiae loco. Unde esse, Angeli non est supernaturale: quia debetur substantiæ creabili, quæ est Angelus; species Angelicæ, si ponuntur in nostro intellectu non essent supernaturales; quia debentur alicui substantiæ nomine Angelo; nec esset supernaturalis intellectus posita in lapide; quia debita alicui intellectus concursus tamen ille qui præstaretur à Deo ad illam intellectionem producendam esset supernaturalis: quia excedens quoscumque concursus Angelo vel homini præstabilis. Dicitur autem quod supernaturale sit indebitum etiam creabili substantiæ: quia alias si supernaturale deberet excedere non nisi creatas naturas; tunc Angelo, qui nondum est creatus, gratia & lumen gloriae non essent supernaturalia: quia sunt supernaturalia non nisi ratione naturæ creatæ, sufficiuntq; ponere omnem substantiam creabilem, nisi quod ly creabile, possit sumi non nisi proposita creanda. Additur Ly Radicaliter: quia tali addito rationes respectivæ transiunt absolutas, primò definitivas. Quod ut intelligatur.

Nota

R. P.
THOMAS
ZIA NOWSS
TOM. I.
D. VI

Disputatio VIII.

263

N O T O 1. Rationes absolutas esse nobis signatas. Tum quia. Id experimur: quæ enim est ratio absoluta definitiva hominis, cùm ratione aliquid respectivum ad actus? quæ ratio de initiva caloris, cùm ratio productivi caliditatis sit etiam respectiva. Tum quia. Rationes absolutæ, non petunt secum co-intelligi aliud, quod autem non petit co-intelligi aliud, difficiens intelligitur, vel ex proportione ad sensibilia: nam unam arborem à longe non videamus, videmus sylvam. Tum quia. Rationes respectivæ adferentes pluritatem objectorum, involvent pluralitatem convenientiarum, & clifferentiarum, adeoq; plures titulos noscibilitatis. Dumque per relationes non prodit se nati ira ad extra, manet in secreto quasi difficultas attingibilitatis.

N O T O 2. Quod alibi repetitò inculcatum, ut ly radicaliter evadat definitivum absoluti, debet apponi formalitati primæ respectivæ: quia hoc ipso daretur prior radix, adeoq; prior illa ratione esset radix. Unde non rectè homo definitur per risibile radicaliter: quia datur prior radix rationalis radicaliter. Hoc in præsenti servatur: quia superantia naturæ quæ est quid respectivum, nihil datur prius in supernaturali; lyq; radicaliter illi additum, evadet primo essentialis conceptus.

N O T O 3. Quod ratio respectiva formalis, quæ additione termini Radicaliter, extrahitur ad rationem absoluti, nulli posse competere, nisi cui competit ipsa ratio radicalis: quia istæ rationes sunt indistinctæ realiter, & si illa ratio formalis non competit per aliquid superadditum, sed per seipsum, hoc ipso habebit identificatam sibi rationem radicalem; & ita nihil potest esse eisipso habens formaliter rationalitatem, quin etiam habeat illam radicaliter. Unde etiam in præsenti nullum competit esse formaliter superantiam substantiarum, nisi cui competit radix illius superantia.

Solvuntur Objectiones.

O B J I C I T U R 1. Sunt pro statu naturæ puræ, dables gratiae; illæ per nos deberent esse supernaturales: quia gratis datæ, adeoque indebitæ, & tamen supponuntur illæ gratiae nonnisi naturales?

R E S P O N D E T U R. Ly debitum non debet accipili prout importat ly obligat, & prout excludit gratis: Nam & ipsum esse humanum, Petrus existens, accipit gratis, & à Deo non obligato, ut illum producat. Sed accipi debet ly debitum, prout opponitur excedenti: quia vero illæ gratiae, non essent excessivæ substantia creatæ, & statu naturalis, fit, ut illæ gratiae non sint supernaturales.

O B J I C I T U R 2. De hoc ipso restat querere quid sit hoc esse excessivum radicaliter acceptum.

R E S P O N D E T U R. Restat quidem quærere, sed quæstione consimili, quæ restat quærere, quid sit animal rationale: & sicut ipsi quæstioni non nisi per inductionem particularium, & explicationem terminorum sit satis. Ita & in præsenti.

O B J I C I T U R 3. Homine in statu supernaturali constituto, non excedit statum illius gratiarum supernaturalium collatio; & nihilominus illæ gratiae sunt supernaturales. Ergo stare potest, ut aliquid supernaturale, non sit excessivum substantia.

R E S P O N D E T U R. Aliquod supernaturale potest non esse excessivum substantia, non quodocunque sumptæ, sed elevata; superantia autem naturæ, quam adstruimus in ente supernaturali, debet esse respectu naturæ non elevata: fieri enim potest ut aliquid supernaturale habeat denominationem naturalis. Sicut miraculo non est miraculum sed natura, miraculum esse; ita & supernaturali non est supernaturale, sed naturale, esse supernaturale.

O B J I C I T U R 4. Ex dicta explicatione sequi, quod memoria quam retinent damnati, de suis actibus supernaturalibus quos fecerunt sit supernaturalis; actus item reflexos factos à peccatoribus supra actus supernaturales in gratia factos: neq; enim isti actus fieri possunt, nisi habentur actus supernaturales; & tamen hanc memoriam, & reflexionem omnes ponunt esse naturalem.

R E S P O N D E T 1. Arriaga, hac non esse entitativæ supernaturalia; sed non nisi præsuppositivæ: quia scilicet præsupponunt actus, supra quos memoria, vel reflexio cedit; debenturque naturæ: quia hac est ex natura sua reflexiva & memorativa.

R E S P O N D E T 2. Sicut nos cum elicimus actuum supernaturalem, non internoscimus ejus supernaturalitatem; sic nec memoria illorum actuum cadet supra illos actus quæ supernaturales sunt, sed non nisi supra rationem communem actus habiti, quæ ratio non est supernaturalis. Et certè, si illa memoria actus supernaturalis, esset intuitiva, & ipsa esset supernaturalis, non est autem intuitiva, sed est similis ei notitiæ, quam habet Metaphysicus de supernaturalite ut sic.

I N S T A B I S 1. Ex hac doctrina sequi, actus maximè supernaturales esse naturales: quia sicut ex suppositione actus supernaturalis habitus, debetur memoria illius actus; ita ex suppositione gratiae & habituum, debentur actus supernaturales, dicitq; poterit illos nonnisi præsuppositivæ esse supernaturales.

R E S P O N D E T U R. Disparitatemi imprimis esse: quia illa memoria debetur nonnisi naturæ, quia natura est, actus autem illi non debentur naturæ, sed gratiae; adeoque naturæ quæ elevata: Unde memoria illa non est supernaturalis:

ralis: quia non haber superantiam cuiuscunque naturae creatae, vel creabilis, ut potest omnino similis cognitioni metaphysicae de supernaturitate, illi autem adhuc dicunt talem superantiam.

INSTABIS 2. Defacto supernaturalia debentur substantiis creatis: quia posito lumine gloriae, sequitur visio supernaturalis, quae ipsa non debetur lumini, sed animae videntis.

RESPONSUM. Supernaturalia posse deberi substantiis creatis, quae elevatis per aliquid su-

pernaturale; licet non debeantur sibi substantias creatas secundum se spectatis.

OBJICITUR 5. Positam supernaturali cognitione alicujus boni, ratio exigendi concutif ad amandum illud bonum est anima. Ergo supernaturalia non superant exigentiam creature.

RESPONSUM. Rationem exigendi illam concutis esse animam, non quocunque modo spectatam, sed prout elevatam. Conclusus autem procedebat de substantiis secundum se spectatis.

DISPUTATIO IX.

De Divisione Entis Supernaturalis & Specificatione.

DIFCULTAS I.

Examinantur Implicantia.

PRIMA sit quam adfert Amicus: Implicantia quod est proprium unius naturae, fieri proprium alterius, nisi natura unius commutetur in naturam alterius, sed omnis operandi modus supernaturalis, est proprius Dei. Ergo implicantia fieri proprium creature.

RESPONDETUR pluribus viis. Imprimis Argumentum multum probat: probat enim impossibiliter supernaturalis accidentis non posse dari: quia si proprium unius naturae substantialis, non potest fieri proprium alterius, naturae substantialis, multi minus poterit fieri proprium accidentis, consequenter accidentis non poterit habere modum possibiliter supernaturalis? Quodsi dicas alio modo supernaturalitatem convenire accidenti, dicent oppositi, alio etiam modo posse convenire substantiae supernaturali. Rursus operari supernaturaliter a se, est proprium Dei, & incommunicabile creature, licet ab alio accepta virtute, possit operari creatura. Denique alia sunt ultimè propria Dei, & haec non possunt communicari creature, alia non ultimo propria, sicut proprium est Deo misereri & parcere, & tamen conveniens etiam creaturis. Non offendit autem implicantiam argumentum, quod operari supernaturaliter, sit ita proprium Dei, ut sit ultimè proprium, & incommunicabile substantiae supernaturali.

IMPPLICANTIA 2. est, quæ etiam utitur R. Suar. Repugnat creatura suâ pte naturâ ac propriis viribus videns Deum, si autem daretur substantia supernaturalis, propriis viribus posse servare Deum. Minor, probatur: quia talis substantia posset naturaliter fieri grata, gratia lan-

QUÆSTIO I.

Potestne dari species Entis supernaturalis,
qua sit substantia supernaturalis
creata?

DISCENDUM est. impossibilem esse substantiam supernaturalis creatam. Implicantiam adferre non est ita obvium.